

Araştırma Makalesi/ Research Article

Hemşirelerin COVID-19 Korkusu ve İş Yaşam Kalitelerinin Belirlenmesi: Bir Devlet Hastanesi Örneği

Determination of the Nurses' COVID-19 Fear and Quality of Work: An Example of a Public Hospital

Havva Nur Betül Çelik¹ Elif Sözeri Öztürk²

¹Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi, Ankara, TÜRKİYE

²Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 20/03/2022

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 08/07/2022

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, Published online: 17/04/2023

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada hemşirelerin COVID-19 korkusu ve iş yaşam kalitelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma bir devlet hastanesinde (n: 106 hemşire) 18 Ocak- 1 Şubat 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın verileri "Tanıtıcı Bilgiler Formu", "COVID-19 Korkusu Ölçeği", "Hemşirelik İş Yaşam Kalitesi Ölçeği" kullanılarak yüz yüze toplanmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği puan ortalaması 19.00±6.20 ve HİYKÖ puan ortalaması 109.12±16.67 olarak bulunmuştur. HİYKÖ alt boyut puan ortalamaları ise; iş/çalışma ortamı 26.02±5.48, yöneticiler ile ilişkiler 18.43±4.08, iş koşulları 25.94±5.66, iş algısı 25.72±3.80 ve destek hizmetler alt boyut puan ortalaması 13.01± 3.14 olduğu belirlenmiştir. COVID-19 tanısı almayanların COVID-19 Korkusu Ölçek puan ortalamaları, COVID-19 tanısı alanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksektir (p<0.05). Ayrıca COVID-19 aşısı olanların COVID-19 Korkusu Ölçeği puan ortalamaları olmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). COVID-19 tedavisini hastanede geçirenlerin HİYKÖ toplam puan ortalamaları, yöneticiler ile ilişkiler ve iş koşulları alt boyut puan ortalamaları COVID-19 tedavisini evde geçirenlere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksektir (p<0.05).

Sonuç: Hemşirelerin COVID-19 korkularının ve iş yaşam kalitelerinin orta düzeyde olduğu ve etkileyen faktörler olduğu belirlenmiştir. Müdahale çalışmaları planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, COVID-19, iş yaşam kalitesi, korku

ABSTRACT

Objective: This study was designed to determine the COVID-19 fear and the quality of work life of nurses.

Methods: This descriptive study was conducted with nurses (n: 106) in a public hospital between January 18 and February 1, 2022. The data of the study were collected with the "Descriptive Information Form", "COVID-19 Fear Scale", Quality of Nursing Work Life Survey (QNWL).

Results: The mean score of the COVID-19 Fear Scale was found to be 19.00±6.20, and the mean score of the QNWL was found to be 109.12±16.67. The mean scores of QNWL sub-dimensions were as follow; work/working environment 26.02±5.48, relations with managers 18.43±4.08, work conditions 25.94±5.66, job perception 25.72±3.80 and support services sub-dimension mean score 13.01± 3.14. The COVID-19 Fear Scale mean scores of those who were not diagnosed with COVID-19 were statistically significantly higher than those who were diagnosed with COVID-19 (p<0.05). In addition, the mean score of the COVID-19 Fear Scale of those who had the COVID-19 vaccine was found to be statistically significantly higher than those who did not (p<0.05). The mean score of the total QNWL, relations with managers and working conditions sub-dimension scores of those who received the COVID-19 treatment at the hospital were statistically significantly higher than those who received the COVID-19 treatment at home (p<0.05).

Conclusion: It has been determined that the fears of COVID-19 and the quality of work life of the nurses were at a moderate level and they were influencing factors. It is recommended to plan intervention studies.

Keywords: Nursing, COVID-19, quality of work life, fear

ORCID IDs of the authors: HNBC: 0000-0001-5963-548X; ESÖ: 0000-0001-7505-2794

Sorumlu yazar/Corresponding author: Elif Sözeri Öztürk

Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, TÜRKİYE

*Bu çalışma öğrenci Havva Nur Betül ÇELİK ve danışmanı Elif Sözeri Öztürk'ün Hemşirelikte Yönetim Programı (Tezsiz) Dönem Projesidir.

e-posta/e-mail: esozerielif@gazi.edu.tr

Atıf/Citation: Çelik HNB, Öztürk ES. (2023). Hemşirelerin COVID-19 korkusu ve iş yaşam kalitelerinin belirlenmesi: Bir devlet hastanesi örneği. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 6(1), 101-111. DOI:10.38108/ouhcd.1090265

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

İş yaşam kalitesi, belirli bir dizi örgütsel koşul ve uygulamanın bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Özellikle sağlık sistemleri içerisinde kurumların sürdürülebilir iş gücü ve kuruluşların stratejik yönergelerine ulaşmaları için iş yaşam kalitesi esastır (Güçlü ve Kurşun, 2018; Kheiri ve ark., 2021). Bir başka ifade ile iş yaşam kalitesi genel olarak, bireyin yalnızca bedensel değil zihinsel, psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin de üzerinde durularak çalışma koşullarının iyileştirilmesidir. Hemşirelerde özellikle iş yaşam kalitesini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerden bazıları; hemşirelerin çalışma ortamındaki aşırı iş yükü, hasta ve/veya hasta yakınları ile yaşanan çatışmalar, duygusal stres, vardiyalı çalışma şekli, çalışma süresinin uzun olması, ücret gibi profesyonel rolleri yerine getirmekteki sorunlar, yönetim stilleri vb. olarak ifade edilmektedir (Vagharseyyedin ve ark., 2011; Erenoğlu ve ark., 2019).

Hemşirelerde iş yaşam kalitesini etkileyen bu faktörlerin dışında toplumu ilgilendiren salgın hastalıklarda bu faktörler arasında yer alır (Kheiri ve ark., 2021). Çin'in Wuhan kentinde 2019 Aralık ayında ortaya çıkan ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak ilan edilen COVID-19'da bu faktörlerden biridir. COVID-19, başta hemşireler olmak üzere tüm sağlık profesyonellerini etkilemiştir. Hemşireler ve diğer sağlık profesyonellerinin COVID-19 nedeniyle iş yaşam kalitelerini etkilenme sebepleri; bulaş ya da taşıyıcı olma oranı yüksek kişilerle aynı yerde çalışma, toplumun diğer kesimine oranla daha fazla stres, vaka sayılarının ve ölüm oranlarının artması, tıbbi malzeme ve cihazlarda yetersizlik, uzun süreli ve yoğun çalışma temposu, stres vb. olarak sıralanmıştır (Arpacıoğlu ve ark., 2021).

COVID-19 pandemisi nedeniyle oluşan belirsizlik kişilerde korkuya neden olmaktadır. Bu korkunun kişilerde çaresizlik, hastalık ve ölüm duygularını tetikleyerek belirsizlik tahammülsüzlük, depresyon, anksiyete ve stres gibi olumsuz duygu durumlarına neden olduğu görülmektedir (Artan ve ark., 2021). Yapılan çalışmalar hemşirelerde ve sağlık profesyonellerinde iş yaşam kalitesini etkileyen bir faktör olarak COVID-19 korkusunu ele almıştır (Dehkordi ve ark., 2020; Maslakçı ve ark., 2021). Maslakçı ve arkadaşlarının (2021) yaptığı, hemşirelerin COVID-19 korkusu, iş yaşam kaliteleri ve iyilik halleri arasındaki ilişkinin değerlendirildiği çalışmada COVID-19 korkusunun hemşirelerin iş

yaşam kalitelerini olumsuz etkilediği belirlenmiştir (Maslakçı ve ark., 2021). Hemşirelerin ve sağlık profesyonellerinin COVID-19 pandemisi süresince yaşadıklarını, pandeminin etkilerini (fiziksel, mental, iyilik hali vb.) değerlendiren birçok çalışma yapılmıştır (Woon ve ark., 2021; Yayla ve Eskici, 2021; Yousaf ve ark., 2021). Ancak ülkemizde hemşirelerin COVID-19 korkusu ve iş yaşam kalitelerine yönelik yapılmış bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Bu çalışma ile hemşirelerin iş yaşam kaliteleri ve COVID-19 korkularının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma Soruları;

1. Araştırmaya katılan hemşirelerin COVID-19 korku düzeyleri nedir?
2. Araştırmaya katılan hemşirelerin iş yaşam kalitelerinin düzeyi nedir?
3. Araştırmaya katılan hemşirelerin COVID-19 korkuları ve iş yaşam kalitelerini etkileyen faktörler nelerdir?
4. Araştırmaya katılan hemşirelerin COVID-19 korkuları ile iş yaşam kaliteleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir devlet hastanesinde aktif olarak çalışan 120 hemşire oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırma devlet hastanesinde aktif çalışan hemşirelerden, araştırmaya katılmayı kabul eden ve veri formlarını tam ve eksiksiz dolduran 106 hemşire ile tamamlanmıştır. Araştırmaya katılım oranının %88.3 olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler "Tanıtıcı Bilgiler Formu", "COVID-19 Korkusu Ölçeği" ve "Hemşirelik İş Yaşam Kalitesi Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır.

Tanıtıcı Bilgiler Formu

Bu form araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur (Moradi ve ark., 2014; Çatak ve Bahçecik, 2015). Formda hemşirelerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, eğitim durumu, gelir düzeyi, COVID-19 tanısı ve aşı olma durumu ile tedavi gördüğü yer, çalışma statüsü, mesleki deneyim süresi, çalıştığı pozisyon ve şimdiki pozisyonda çalışma süresi, haftalık çalışma saati, vardiya şekli, çalıştığı klinik, klinikte isteyerek çalışma ve eğitimine uygun

birimde çalışma durumunu değerlendiren 18 sorudan oluşmaktadır.

COVID-19 Korkusu Ölçeği

COVID-19 Korkusu ölçeği, Ahorsu ve arkadaşları tarafından 2022 yılında geliştirilmiştir (Ahorsu ve ark., 2022). Artan ve ark., (2021) tarafından Türkçe uyarlaması ve geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Her bir madde için “1-Kesinlikle Katılmıyorum” ile “5-Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde yanıtlanmaktadır. 7 maddesi olan ölçekten alınacak en düşük puan 7 iken en yüksek puan 35’tir. Ölçekten alınan puanların artması katılımcının COVID-19 korku düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach’s Alfa katsayısı 0.867 olarak bulunmuştur (Artan ve ark., 2021). Çalışmamızda ise Cronbach’s Alfa değeri 0.884’ tür.

Hemşirelik İş Yaşam Kalitesi Ölçeği

Ölçek Brooks tarafından 2001 yılında geliştirilmiş olup Türkçe uyarlaması 2011 yılında Şirin tarafından yapılmıştır (Şirin, 2011). Ölçeğin Türkçe formunda, iş/çalışma ortamı, yöneticilerle ilişkiler, iş koşulları, iş algısı ve destek hizmetler olmak üzere beş alt boyut ve 35 maddeden oluşmuştur. Orijinalinde 42 madde olan ölçekten, 10, 13, 27, 29, 30, 36 ve 37. maddeler yapılan analizler sonucu çıkarılmıştır. İş/çalışma ortamı (4, 14, 21, 31, 34, 35, 38, 39 ve 40. maddeler), yöneticiler ile ilişkiler (7, 9, 22, 26 ve 33. maddeler), iş koşulları (3, 5, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 24 ve 25. maddeler), iş algısı (2, 6, 15, 19, 28, 32 ve 41. maddeler) ve destek hizmetler (1, 8, 23 ve 42. maddeler) olmak üzere belirlenmiştir (Şirin, 2011).

Ölçek Beşli Likert tipindedir. Soruların her biri; Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5) şeklindedir. Ölçeğin 3,11,16 ve 20. maddeleri ters puanlanmıştır. Ölçekten en düşük 35, en yüksek 175 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınacak puanların artması hemşirelerin iş yaşam kalitelerinin yüksek, azalması ise hemşirelerin iş yaşam kalitelerinin düşük olduğunu göstermektedir (Şirin, 2011). Brooks tarafından 2001 yılında geliştirilen ölçeğin orijinalinde Cronbach’s Alfa katsayısı 0.83 (Şirin ve Sökmen, 2015), Şirin’in 2011 yılındaki çalışmasında (Şirin, 2011) Cronbach’s Alfa katsayısı 0.89’dur. Çalışmamızda ise ölçeğin Cronbach’s Alfa katsayısı 0.891 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma Ankara’da bir devlet hastanesinde 18 Ocak- 1 Şubat 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Formlar sözlü ve yazılı onam

aldıktan sonra yüz yüze görüşülerek doldurulmuş olup; formun yanıtlanması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics 23 (International Business Machines Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken ölçek ve alt boyut skorlarının normal dağılıma uygunluğu için Kolmogorov-Simirnov ve Shapiro-Wilks testlerine bakılmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için frekans dağılımı (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma) verilmiştir. İki grup arasında farkın olup olmadığına bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grup arasında farkın olup olmadığına tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) ile bakılmıştır. “Tek yönlü varyans analizi” (ANOVA) sonucunda ilk olarak varyans homojenliği için Levene testine, ardından farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığı “çoklu karşılaştırma testi” (Bonferroni ya da Tamhane’s T2) ile kontrol edilerek bakılmıştır. Varyans homojenliğini sağlayan değişkenlerde gruplar arasındaki farkın incelenmesi için Bonferroni, varyans homojenliğini sağlamayan değişkenlerde gruplar arasındaki farkın incelenmesi için Tamhane’s T2 testine bakılmıştır. Ölçekler arasında ilişkinin incelenmesi için pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirlikleri için ise Cronbach’s Alfa değerinden yararlanılmıştır. Anlamlılık için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular

Hemşirelerin %94.3’ü kadın, yaş ortalamaları 37.70 ± 8.81 , %76.4’ü evli, %71.7’sinin çocuğu bulunmakta, %72.7’si lisans mezunu, %52.8’inin geliri giderinden az, %47.2’si COVID-19 tanısı almışken tanı alanların %76.0’sı tedavisini evde geçirmekte ve %93.4’ü COVID-19 aşısı olmuştur. Hemşirelerin %81.1’i kadrolu, %40.6’sinin mesleki deneyim süresi 20 ve üzeri yıl, %68.8’i klinik hemşiresi olarak çalışmakta, %45.2’sinin şimdiki pozisyonda çalışma süresi 1-5 yıl, %54.7’sinin haftalık çalışma süresi 40 saat ve altında, %64.2’si gece-gündüz karışık çalışmakta, %33’ü yoğun bakımda çalışmakta, %92.5’i çalıştığı klinikte isteyerek çalışmakta, %82.1’i alınan eğitime uygun birimde çalıştığını düşünmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı (n=106)

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	100	94.3
	Erkek	6	5.7
Yaş		37.70±8.81	
Medeni durum	Bekar	25	23.6
	Evli	81	76.4
Çocuk sahibi olma durumu	Çocuk yok	30	28.3
	Çocuk var	76	71.7
Eğitim durumu	Doktora	1	0.9
	Yüksek lisans	16	15.1
	Lisans	77	72.7
	Ön lisans	10	9.4
	Lise	2	1.9
Gelir durumu	Gelir giderden az	56	52.8
	Gelir gidere eşit	39	36.8
	Gelir giderden fazla	11	10.4
COVID-19 tanısı alma durumu	Evet	50	47.2
	Hayır	56	52.8
COVID-19 yaşandıysa tedavi durumu*	Evde	38	76.0
	Yataklı serviste	10	20.0
	Yoğun bakımda	2	4.0
COVID-19 aşısı olma durumu	Evet	99	93.4
	Hayır	7	6.6
Çalışma statüsü	Kadrolu	86	81.1
	Sözleşmeli	20	18.9
Mesleki deneyim süresi	1-5 yıl	24	22.6
	5-10 yıl	13	12.3
	10-20 yıl	26	24.5
	20 yıl üzeri	43	40.6
Çalışılan pozisyon	Klinik hemşiresi	73	68.8
	Servis sorumlu hemşiresi	11	10.4
	Diğer	22	20.8
Şimdiki pozisyonda çalışma süresi	1 yıldan az	29	27.4
	1-5 yıl	48	45.2
	6-10 yıl	16	15.1
	11 yıl ve üzeri	13	12.3
Haftalık çalışma saati	40 saat ve altında	58	54.7
	41 saat ve üzeri	48	45.3
Haftalık çalışma vardiya şekli	Sürekli gündüz	31	29.2
	Sürekli gece	7	6.6
	Gece/gündüz karışık	68	64.2
Çalışılan klinik	Yoğun bakım	35	33.0
	Dahili/Cerrahi/Palyatif servis	24	22.7
	Poliklinikler	22	20.8
	Acil	12	11.3
	Pandemi servisi	9	8.5
	İdari	3	2.8
	Ameliyathane	1	0.9
Çalışılan klinikte isteyerek çalışma durumu	Evet	98	92.5
	Hayır	8	7.5
Alınan eğitime uygun birimde çalıştığını düşünme durumu	Evet	87	82.1
	Hayır	19	17.9

*COVID-19 tanısı alanlar n=50 üzerinden değerlendirilmiştir.

Hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği puan ortalaması 19.00 ± 6.20 (min.=7-max.=35); HİYKÖ puan ortalaması 109.12 ± 16.67 (min.=72-max.=150) olarak bulunmuştur. HİYKÖ alt boyut puan ortalamaları bakımından değerlendirildiğinde; iş/çalışma ortamı alt boyut puan ortalaması 26.02 ± 5.48 (min.=13-max.=38), yöneticiler ile ilişkiler alt boyut puan ortalaması 18.43 ± 4.08

(min.=5-max.=25), iş koşulları alt boyut puan ortalaması 25.94 ± 5.66 (min.=10-max.=38), iş algısı alt boyut puan ortalaması 25.72 ± 3.80 (min.=15-max.=34) ve destek hizmetler alt boyut puan ortalaması 13.01 ± 3.14 (min.=4-max.=19) olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği ve HİYKÖ ve alt boyutları puan ortalamaları (n=106)

	Ort.	SS	Min	Maks
COVID-19 Korkusu Ölçeği	19.00	6.20	7	35
Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği (HİYKÖ)	109.12	16.67	72	150
İş/Çalışma Ortamı	26.02	5.48	13	38
Yöneticiler ile İlişkiler	18.43	4.08	5	25
İş Koşulları	25.94	5.66	10	38
İş Algısı	25.72	3.80	15	34
Destek Hizmetler	13.01	3.14	4	19

COVID-19 tanısı almayan hemşirelerin COVID-19 korkusu ölçek puan ortalamaları alanlara göre daha yüksektir. Hemşirelerin COVID-19 aşısı olma durumları arasında COVID-19 Korkusu Ölçek puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir ($p < 0.05$). Buna göre,

COVID-19 aşısı olanların COVID-19 korkusu ölçek puan ortalamaları olmayanlara göre daha yüksektir ($p < 0.05$). Haftalık 40 saatin altında çalışan hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçek puan ortalamaları 41 saat ve üzeri çalışanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre COVID-19 Korkusu ölçeği puan ortalamaları (n:106)

		COVID-19 Korkusu Ölçeği Ort±SS	Test	p
Cinsiyet	Kadın	19.19±6.19	1.292 ^t	0.199
	Erkek	15.83±5.98		
Medeni durum	Bekar	17.12±5.14	-1.751 ^t	0.083
	Evli	19.58±6.41		
Çocuk sahibi olma durumu	Çocuk yok	19.37±6.98	0.381 ^t	0.704
	Çocuk var	18.86±5.91		
Eğitim durumu	Yüksek lisans/Doktora	17.53±5.72	2.585 ^F	0.080
	Lisans	19.79±5.96		
	Lise/Ön lisans	16.00±7.54		
Gelir durumu	Gelir giderden az	18.93±6.44	0.184 ^F	0.832
	Gelir gidere eşit	19.36±6.03		
	Gelir giderden fazla	18.09±5.99		
COVID-19 tanısı alma durumu	Evet	17.58±5.29	-2.271 ^t	0.025*
	Hayır	20.27±6.71		
COVID-19 yaşandıysa tedavi durumu	Evde	17.13±5.14	-1.229 ^t	0.225
	Hastanede	19.36±5.89		
COVID-19 aşısı olma durumu	Evet	19.48±5.82	3.153 ^t	0.002*
	Hayır	12.14±7.84		

F: One-way ANOVA testi. t: Bağımsız örneklem t testi*: $p < 0.05$

Tablo 3. (devam) Hemşirelerin tanıttıcı özelliklerine göre COVID-19 Korkusu ölçeği puan ortalamaları (n=106)

		COVID-19 Korkusu Ölçeği	Test	p
		Ort±SS		
Çalışma statüsü	Kadrolu	18.90±6.17		
	Sözleşmeli	19.45±6.49	-0.359 ^t	0.721
Mesleki deneyim süresi	1-5 yıl	19.71±6.43		
	5-10 yıl	17.08±8.26		
	10-20 yıl	18.77±6.31	0.565 ^F	0.639
	20 yıl üzeri	19.33±5.37		
Çalışılan pozisyon	Klinik hemşiresi	18.38±5.99		
	Servis sorumlu hemşiresi	18.55±6.47	1.899 ^F	0.155
	Diğer	21.27±6.53		
Şimdiki pozisyonda çalışma süresi	1 yıldan az	19.83±5.73		
	1-5 yıl	18.17±6.98		
	6-10 yıl	19.81±4.83	0.551 ^F	0.648
	11 yıl ve üzeri	19.23±5.89		
Haftalık çalışma saati	40 saat ve altında	20.26±5.97		
	41 saat ve üzeri	17.48±6.20	2.345 ^t	0.021*
Haftalık çalışma vardiyası şekli	Sürekli gündüz	19.68±6.18		
	Sürekli gece	20.29±4.99	0.502 ^F	0.607
	Gece/gündüz karışık	18.56±6.35		
Çalışılan klinik	Yoğun bakım	19.20±7.00		
	Acil	15.58±5.88		
	Dahili/Cerrahi/Palyatif servis	19.79±5.92	1.427 ^F	0.230
	Poliklinikler	20.15±5.17		
	Pandemi servisi	17.33±6.14		
Çalışılan klinikte isteyerek çalışma durumu	Evet	18.71±6.19		
	Hayır	22.50±5.63	-1.674 ^t	0.097
Alınan eğitime (özel dal ya da sertifikalı eğitim alma durumu) uygun birimde çalıştığını düşünme durumu	Evet	18.98±6.55		
	Hayır	19.11±4.42	-0.081 ^t	0.935

F: One-way ANOVA testi. t: Bağımsız örneklem t testi*; p<0.05

Kadın cinsiyetteki hemşirelerin iş algısı alt boyut puan ortalaması (25.91±3.70) erkeklere göre (22.50±4.37) daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). Bekarların iş koşulları alt boyut puan ortalaması (27.92±5.43) evlilere göre (25.33±5.62) daha yüksektir (p<0.05). Geliri giderinden az olan hemşirelerin iş koşulları alt boyut puan ortalaması (24.82±5.56) geliri giderine eşit olanlara göre (27.69±5.42) daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). COVID-19 tedavisini hastanede geçiren hemşirelerin HİYKÖ, yöneticiler ile ilişkiler ve iş koşulları alt boyut puan ortalamaları evde geçirenlere göre daha yüksek olarak belirlenmiştir. Sözleşmeli çalışan hemşirelerin HİYKÖ, yöneticiler ile ilişkiler, iş koşulları ve iş algısı alt boyut puan ortalamaları kadrolu çalışanlara göre daha yüksektir (p<0.05). Mesleki deneyim süresi 1-5 yıl olan hemşirelerin yöneticiler ile ilişkiler alt boyut puan

ortalaması (18.40±4.3) 20 yıl ve üzeri olanlara göre (17.26±4.4) daha yüksek bulunmuştur. Klinik ya da servis sorumlu hemşirelerinin, yöneticiler ile ilişkiler ve destek hizmetleri alt boyut puan ortalamaları diğer hemşirelere göre daha yüksektir (p<0.05). Alınan eğitime uygun birimde çalıştığını düşünen hemşirelerin HİYKÖ puan ortalaması, yöneticiler ile ilişkiler, iş koşulları, iş algısı ve destek hizmetleri alt boyut puan ortalamaları aldığı eğitime uygun birimde çalışmayı düşünmeyen hemşirelere göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 5'te Hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği, HİYKÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının korelasyonu gösterilmektedir. COVID-19 Korkusu Ölçeği ile HİYKÖ ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (p>0.05).

Tablo 4. Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre HİYKÖ ve alt boyutları puan ortalamaları (n=106)

	HİYKÖ	İş/çalışma ortamı	Yöneticiler ile ilişkiler	İş koşulları	İş algısı	Destek hizmetler
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Cinsiyet						
Kadın	109.70±16.60	26.21±5.49	18.57±4.06	25.92±5.69	25.91±3.70	13.09±3.10
Erkek	99.50±16.21	22.83±4.40	16.17±3.92	26.33±5.61	22.50±4.37	11.67±3.72
t/p	1.464/0.146	1.475/0.143	1.410/0.162	-0.173/0.863	2.171/0.032*	1.079/0.283
Medeni durum						
Bekar	113.40±14.41	26.12±4.83	19.44±3.48	27.92±5.43	27.00±3.32	12.92±3.24
Evli	107.80±17.18	25.99±5.69	18.12±4.21	25.33±5.62	25.32±3.87	13.04±3.13
t/p	1.476/0.143	0.105/0.916	1.419/0.159	2.027/0.045*	1.956/0.053	-0.162/0.871
Çocuk sahibi olma durumu						
Çocuk yok	108.10±15.74	24.63±5.17	19.07±3.45	26.50±5.22	25.0±3.83	12.20±3.13
Çocuk var	109.53±17.11	26.57±5.53	18.18±4.29	25.72±5.84	25.72±3.81	13.33±3.10
t/p	-0.395/0.693	-1.650/0.102	1.004/0.318	0.635/0.527	-0.029/0.977	-1.682/0.096
Eğitim durumu						
Yüksek lisans/ Doktora	110.12±15.71	27.00±5.07	18.35±4.00	25.29±7.20	26.12±3.16	13.35±3.44
Lisans	107.64±15.85	25.52±5.31	18.17±3.93	25.81±5.26	25.39±3.61	12.75±3.01
Lise/Ön lisans	117.25±21.65	27.83±6.86	20.25±4.96	27.75±5.86	27.25±5.48	14.17±3.49
F/p	1.789/0.172	1.257/0.289	1.367/0.259	0.743/0.478	1.365/0.260	1.177/0.312
Gelir durumu						
Gelir giderden az	106.84±14.38	25.29±4.79	18.38±3.39	24.82±5.56b	25.59±3.75	12.77±3.13
Gelir gidere eşit	110.69±19.74	26.79±6.10	17.85±4.75	27.69±5.42a	25.54±3.98	12.82±3.15
Gelir giderden fazla	115.18±14.86	27.00±6.40	20.82±4.24	25.45±5.96	27.00±3.52	14.91±2.74
F/p	1.437/0.242	1.071/0.346	2.353/0.100	3.127/0.048*	0.697/0.500	2.306/0.105
COVID-19 tanısı alma durumu						
Evet	109.80±16.69	26.04±5.24	18.86±4.06	26.42±5.77	25.88±3.66	12.60±2.98
Hayır	108.52±16.78	26.00±5.73	18.05±4.09	25.52±5.57	25.57±3.95	13.38±3.26
t/p	0.394/0.695	0.037/0.970	1.017/0.311	0.818/0.415	0.416/0.679	-1.272/0.206
COVID-19 yaşandıysa tedavi durumu						
Evde	108.05±16.93	25.55±5.02	18.53±4.42	25.53±6.15	25.76±3.84	12.68±3.12
Hastanede	118.64±10.56	28.64±4.76	20.45±1.69	29.82±2.48	26.91±2.26	12.82±2.04
t/p	-2.518/0.018*	-1.813/0.076	-2.189/0.034*	-3.439/0.001*	-1.243/0.224	-0.134/0.894
COVID-19 aşısı olma durumu						
Evet	108.93±16.28	26.03±5.25	18.29±4.10	26.04±5.66	25.62±3.66	12.95±3.16
Hayır	111.86±22.89	25.86±8.67	20.43±3.26	24.57±5.91	27.14±5.64	13.86±2.97
t/p	-0.447/0.656	0.080/0.936	-1.345/0.182	0.662/0.509	-1.027/0.307	-0.738/0.462
Çalışma statüsü						
Kadroolu	107.37±16.84	25.73±5.52	17.94±4.06	25.31±5.61	25.27±3.85	13.12±3.26
Sözleşmeli	116.65±13.90	27.25±5.24	20.55±3.52	28.65±5.15	27.65±2.96	12.55±2.56
t/p	-2.287/0.024*	-1.117/0.266	-2.651/0.009*	-2.430/0.017*	-2.592/0.011*	0.725/0.470
Mesleki deneyim süresi						
1-5 yıl	112.29±16.58	26.13±5.59	20.46±2.72a	26.79±5.86	26.42±4.15	12.50±2.78
5-10 yıl	108.08±17.29	25.69±6.09	18.15±3.98	25.62±5.58	26.00±2.86	12.62±3.52
10-20 yıl	109.88±16.01	26.38±5.07	18.65±4.06	25.69±5.58	25.50±3.52	13.65±3.15
20 yıl üzeri	107.21±17.21	25.84±5.64	17.26±4.40b	25.72±5.77	25.37±4.07	13.02±3.24
F/p	0.506/0.679	0.071/0.975	3.442/0.020*	0.228/0.876	0.434/0.729	0.638/0.592
Çalışılan pozisyon						
Klinik hemşiresi	110.42±16.62	26.26±5.38	18.89±4.20a	26.58±5.22	25.90±3.92	12.79±3.00b
Servis sorumlu hemşiresi	111.45±16.10	26.09±6.22	19.55±2.84a	23.64±7.16	26.82±3.22	15.36±1.75a
Diğer	103.64±16.70	25.18±5.61	16.36±3.59b	25.00±6.10	24.55±3.54	12.55±3.71b
F/p	1.537/0.220	0.325/0.724	3.911/0.023*	1.698/0.188	1.613/0.204	3.683/0.029*
Şimdiki pozisyonunda çalışma süresi						
1 yıldan az	108.38±15.31	25.52±5.53	18.41±3.06	26.90±5.12	24.93±3.03	12.62±2.54
1-5 yıl	107.79±18.54	25.67±5.57	18.40±4.32	25.08±6.06	25.44±4.24	13.21±3.52
6-10 yıl	116.06±13.42	28.13±5.14	18.88±3.83	27.88±5.08	27.38±2.68	13.81±2.56
11 yıl ve üzeri	107.15±15.37	25.85±5.43	18.08±5.62	24.62±5.56	26.46±4.43	12.15±3.51
F/p	1.109/0.349	0.938/0.425	0.095/0.963	1.527/0.212	1.715/0.169	0.880/0.454
Haftalık çalışma saati						
40 saat ve altında	110.45±16.89	26.52±5.62	18.21±4.03	26.55±5.56	25.72±3.91	13.45±2.75
41 saat ve üzeri	107.52±16.43	25.42±5.29	18.71±4.16	25.21±5.75	25.71±3.71	12.48±3.51
t/p	0.899/0.371	1.030/0.305	-0.629/0.531	1.220/0.225	0.021/0.983	1.593/0.114
Haftalık çalışma vardiyası şekli						
Sürekli gündüz	109.10±17.03	26.26±5.85	17.74±3.73	25.03±6.78	26.16±3.62	13.90±3.13
Sürekli gece	117.71±11.63	29.43±3.26	20.00±2.83	28.71±4.92	26.14±2.34	13.43±2.30
Gece/gündüz karışık	108.25±16.88	25.56±5.41	18.59±4.31	26.07±5.12	25.47±4.01	12.56±3.16
F/p	1.023/0.363	1.646/0.198	1.013/0.367	1.266/0.286	0.394/0.675	2.060/0.133

Tablo 4. (devam) Hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre HİYKÖ ve alt boyutları puan ortalamaları (n=106)

	HİYKÖ	İş/çalışma ortamı	Yöneticiler ile ilişkiler	İş koşulları	İş algısı	Destek hizmetler
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Çalışılan klinik						
Yoğun bakım	111.49±19.04	26.29±6.15	19.60±4.80	26.20±5.12	26.66±4.73	12.74±3.30
Acil	101.25±13.69	23.58±3.58	17.00±3.81	22.50±5.90	25.75±3.08	12.42±3.18
Dahili/Cerrahi/Palyatif servis	112.42±11.95	26.88±4.56	18.88±3.13	27.83±4.08	25.54±3.27	13.29±2.79
Poliklinikler	107.23±19.24	26.73±6.07	17.04±3.80	25.50±7.20	24.92±3.54	13.04±3.58
Pandemi servisi	107.11±10.71	23.89±4.70	18.67±3.28	25.78±4.66	24.78±2.11	14.00±2.12
F/p	1.205/0.313	1.221/0.307	2.001/0.100	1.904/0.116	0.968/0.429	0.433/0.784
Çalışılan klinikte isteyerek çalışma durumu						
Evet	109.79±16.67	26.20±5.57	18.62±3.90	26.02±5.68	25.88±3.79	13.06±3.06
Hayır	101.00±15.36	23.75±3.65	16.13±5.62	25.00±5.73	23.75±3.65	12.38±4.17
t/p	1.441/0.153	1.221/0.225	1.681/0.096	0.489/0.626	1.532/0.129	0.593/0.555
Alınan eğitime uygun birimde çalıştığını düşünme durumu						
Evet	111.66±15.46	26.48±5.45	19.07±3.60	26.57±5.20	26.20±3.60	13.33±2.86
Hayır	97.53±17.50	23.89±5.24	15.53±4.89	23.05±6.83	23.53±4.02	11.53±3.95
t/p	3.524/0.001*	1.889/0.062	2.985/0.007*	2.520/0.013*	2.866/0.005*	2.320/0.022*

a.b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama). F: One-way ANOVA testi. t: Bağımsız örneklem t testi*: p<0.05

Tablo 5. Hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği. HİYKÖ ve alt boyutları puan ortalamalarının korelasyonu (n: 106)

		HİYKÖ	İş/çalışma ortamı	Yöneticiler ile ilişkiler	İş koşulları	İş Algısı	Destek hizmetler
COVID-19 Korkusu Ölçeği	r	0.056	0.133	0.030	0.007	-0.067	0.097
	p	0.567	0.175	0.762	0.943	0.495	0.323
	n	106	106	106	106	106	106

r: Pearson korelasyon katsayısı.

Tartışma

Hemşireler, COVID-19 pandemisi süresince diğer sağlık profesyonelleri gibi iş yaşam kalitelerini etkileyen birçok durumla karşı karşıya kalmıştır. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri hasta ile sürekli iletişim ve etkileşim halinde olan bir meslek grubu olunmasıdır (Yılmaz ve Uysal, 2021). Mevcut çalışmada hemşirelerin orta düzeyde COVID-19 korkusu yaşadıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde yapılan çalışmalarda da hemşirelerin orta düzeyde COVID-19 korkusu yaşadıkları bildirilmiştir (Yılmaz ve Uysal, 2021; Moussa ve ark., 2021). Pandeminin ortaya çıktığı ilk zamanlarda hemşirelerin COVID-19 korkusunu daha yüksek düzeylerde yaşadıkları da yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur (Sun ve ark., 2020; Zhang ve ark., 2020). Pandemi sürecinin başındaki belirsizliklerin ve pandemiyle yeni karşı karşıya gelinmesinin bu durumun en büyük nedeni olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda COVID-19 tanısı almayanların, COVID-19 tanısı alanlara göre daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları belirlenmiştir. Beş Avrupa ülkesindeki hemşire ve hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada ise COVID-19 tanısı almanın COVID-19 korkusu üzerine anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur (Patelarou ve ark., 2022).

Ülkemizde yapılan farklı bir çalışmada da benzer şekilde; COVID-19 tanısı alan ile almayan hemşirelerin korku düzeylerinin yüksek olmadığı ve iki grup arasında korku düzeyleri açısından fark olmadığını bulunmuştur (Gökçe Işıklı ve ark., 2021). Bizim çalışmamızda özellikle COVID-19 tanısı almayanların bilinmezlik nedeniyle daha fazla korku yaşadıkları düşünülmektedir. Ayrıca çalışmamızda COVID-19 aşısı olanların, aşı olmayanlara göre COVID-19 korkusunu daha fazla yaşadıkları belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda da COVID-19 hakkında daha yüksek korku oranları bildiren katılımcıların aşı olmaya daha istekli oldukları belirlenmiştir. COVID-19 korkusu hem hemşirelerin hem de sağlık profesyonellerinin aşı olmaları için hazırlayıcı bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Detoc ve ark., 2020; Gagneux-Brunon ve ark., 2021; Patelarou ve ark., 2021).

Çalışmamızda haftalık 40 saatin altında çalışan hemşirelerin, 41 saat ve daha fazla çalışanlara göre daha fazla COVID-19 korkusu yaşadıkları belirlenmiştir. Çalışma saatlerinin artmasının daha fazla COVID-19 ile ilgili durumlara maruz kalmaya neden olarak daha az korkuya neden olduğu düşünülmektedir. Çalışmamızda ayrıca hemşirelerin iş yaşam kalitesi ve etkileyen faktörler de değerlendirilmiştir. Hemşirelerin iş yaşam kalitesi

alt boyutlarında en düşük puanı “destek hizmetler” alt boyutunda, en yüksek puanın ise “iş/çalışma ortamı” alt boyutundan aldıkları ve iş yaşamı kalitesi algılarının iyi düzeyde (109.12 ± 16.67) olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Erenoğlu ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan çalışmada da hemşirelerin iş yaşamı kalitesi algılarının iyi düzeyde (103.21 ± 12.82) olduğu belirlenmiştir (Erenoğlu ve ark., 2019). Bazı çalışmalarda ise hemşirelerde iş yaşam kalitesi orta düzeyde bulunmuştur (Moradi ve ark., 2014; Çatak ve Bahçecik 2015). Hemşirelerde iş yaşam kalitesi çok boyutlu bir kavramdır ve pek çok faktörden etkilendiği bilindiğinden farklı çalışma sonuçları ortaya çıkmaktadır (Kheiri ve ark., 2021). Özellikle COVID-19 pandemisi ve beraberinde getirdiği zorluklar iş yaşam kalitesini etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmamızda kadın cinsiyetteki hemşirelerin iş algısı alt boyut puan ortalamaları erkeklere göre, bekar hemşirelerin iş koşulları alt boyut puan ortalamaları evli hemşirelere göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca geliri giderinden az olan hemşirelerin, iş koşulları alt boyut puan ortalamaları geliri giderine eşit olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Moradi ve ark., (2014) tarafından yapılan çalışmada ise; hemşirelerin iş yaşam kaliteleri puan ortalamaları ile, cinsiyet, medeni durum ve hemşirelerin maaş düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Aynı çalışmada iş yaşam kalitesini etkileyen faktörler üzerinde daha fazla durulması gerektiği vurgulanmıştır.

Çalışmamızda, COVID-19 tedavisini hastanede yatarak geçirenlerin hemşirelik iş yaşam kalitesi ölçeği toplam puan ortalamaları, yöneticiler ile ilişkiler, iş koşulları alt boyut puan ortalamaları evde geçirenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda hemşirelerin COVID-19 tanı alması, çalıştıkları kliniklerde COVID-19 tanılı hasta bakma durumları değerlendirilmiştir (Navales ve ark., 2021). Ancak kendilerinin COVID-19 tedavilerini aldıkları yere göre değerlendirme yapılmamıştır. Gruplar arasındaki farkın tedavi sürecinde yaşadıkları zorluklar nedeniyle olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda sözleşmeli çalışan hemşirelerin HİYKÖ toplam puan ortalamaları, yöneticiler ile ilişkiler, iş koşulları ve iş algısı alt boyut puan ortalamaları kadrolu çalışan hemşirelere göre daha yüksek bulunmuştur. Güçlü ve Kurşun (2018) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde; sözleşmeli çalışan hemşirelerin kadrolu çalışan

hemşirelere göre HİYKÖ toplam puan ortalamalarının yüksek olduğu bildirilmiştir (Güçlü ve Kurşun, 2018). Çalışmamızda ayrıca, mesleki deneyim süresi 1-5 yıl olanların yöneticiler ile ilişkiler alt boyut puan ortalamaları, mesleki deneyim süresi 20 yıl ve üzeri olanlara göre daha yüksektir. Yapılan farklı bir çalışmada bir yıldan az süre çalışan hemşirelerin HİYKÖ toplam puan ortalamasının diğer gruplardan yüksek olduğu bulunmuştur (Güçlü ve Kurşun, 2018). Çalışma yılı arttıkça tükenmişliğin artması ve psikolojik dayanıklılığın azalmasının (Çam ve Bayram, 2017) iş yaşam kalitesi üzerine etkisi olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda alınan eğitime uygun birimde çalıştığını düşünen hemşirelerin; HİYKÖ toplam puan ortalamaları, yöneticiler ile ilişkiler, iş koşulları, iş algısı ve destek hizmetleri puan ortalamaları aldığı eğitime uygun birimde çalıştığını düşünmeyenlere göre daha yüksek olarak bulunmuştur. Alınan eğitimin teorikten pratiğe daha kolay geçirilmesi ve mesleki tatminin artmasının bu durumun nedeni olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda hemşirelerin COVID-19 Korkusu Ölçeği ile HİYKÖ ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Maslakçı ve ark., (2021) yaptıkları çalışmada hemşirelerin COVID-19 korkusu ile iş yaşam kaliteleri arasında negatif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Maslakçı ve ark., 2021). Hemşirelerin COVID-19 korkuları ve iş yaşam kaliteleri arasındaki ilişki ile ilgili çok daha fazla çalışma yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızda hemşirelerin COVID-19 korkularının ve iş yaşam kalitelerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin COVID-19 korkularını ve iş yaşam kalitelerini etkileyen faktörler olduğu, COVID-19 Korkusu Ölçeği ile HİYKÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu doğrultuda hemşirelerin COVID-19 korkularını azaltan ve iş yaşam kalitelerini artıracak müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Ayrıca hemşirelerin iş yaşam kaliteleri ve COVID-19 korkuları arasındaki ilişkiye yönelik farklı ve daha geniş örneklem gruplarında çalışmanın tekrarlanması da bir diğer öneridir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma tek bir kurumda gerçekleşmesi nedeniyle genellenabilirlik yönünden sınırlılık taşımaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar sadece araştırmaya katılan hemşire grubuna genellenebilir.

Teşekkür

Çalışmaya katılan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Uygulama öncesinde Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan etik komisyon onayı (Evrak Tarih ve Sayısı: 01.12.2021-E.224437) ve formların uygulanabilmesi için kurumdan izni alınmıştır. Veriler toplanmadan önce çalışmaya katılan hemşirelere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve onamları alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: HNBC, ESÖ; Tasarım: HNBC, ESÖ; Danışmanlık: ESÖ; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: HNBC, Analiz ve/veya Yorum: HNBC, ESÖ; Kaynak tarama: HNBC, ESÖ; Makalenin Yazımı: HNBC, ESÖ; Eleştirel inceleme: HNBC, ESÖ.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Ülkemizde hemşirelerin COVID-19 korkusu ve iş yaşam kalitelerinin birlikte değerlendirildiği çalışmaya ulaşılmadığı için, mevcut durumun belirlenmesi amacıyla çalışma sonuçları önem taşımaktadır.
- Hemşirelerin COVID-19 korkusu ve iş yaşam kalite düzeyleri, etkileyen faktörler ve arasındaki ilişki sonuçlarının planlanacak müdahale çalışmaları için kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ahorsu DK, Lin CY, Imani V, Saffari M, Griffiths MD, Pakpour AH. (2022). The fear of COVID-19 scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 20, 1537-1545.
- Arpacıoğlu S, Baltalı Z, Ünübol B. (2021). COVID-19 pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, Covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler. *Cukurova Medical Journal*, 46, 88-100.

- Artan T, Meydan S, Irmak H.S. (2021). Turkish version of the fear of COVID-19 scale: Validity and reliability study. *Archives of Health Science and Research*, 8, 117-123.
- Çam O, Büyükbayram A. (2017). Nurses' resilience and effective factors. *Journal of Psychiatric Nursing*, 8, 118-126.
- Çatak T, Bahçecik N. (2015). Hemşirelerin iş yaşamı kalitesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 5, 85-95.
- Dehkordi AH, Gholamzad S, Myrfendereski S, Dehkordi AH. (2020). The effect of Covid-19 on anxiety, quality of work life and fatigue of health care providers in health care centers. *Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran* DOI: 10.21203/rs.3.rs-76711/v1
- Detoc M, Bruel S, Frappe P, Tardy B, Botelho-Nevers E, Gagneux-Brunon A. (2020). Intention to participate in a COVID-19 vaccine clinical trial and to get vaccinated against COVID-19 in France during the pandemic. *Vaccine*, 38, 7002-7006.
- Erenoğlu R, Tambağ H, Can R, Kabakoğlu H. (2019). Hemşirelerin iş yaşam kalitesi ve etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9, 181-187.
- Gagneux-Brunon A, Detoc M, Bruel S, Tardy B, Rozaire O, Frappe P, Botelho-Nevers E. (2021). Intention to get vaccinations against COVID-19 in French healthcare workers during the first pandemic wave: a cross-sectional survey. *The Journal of Hospital Infection*, 108, 168-173.
- Gökçe Işıklı, A, Şen H, Soydaş D. (2021). COVID-19 tanısı alan ve almayan hemşirelerin psikolojik dayanıklılık, mesleki doyum ve korku düzeylerinin değerlendirilmesi. *Journal Psychiatric Nursing*, 12, 281-287.
- Güçlü A, Kurşun Ş. (2018). Cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin iş yaşam kalitesi ve ilişkili faktörler. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 26, 187-197.
- Kheiri M, Gholizadeh L, Taghdisi MH, Asghari E, Musavi M, Mahdavi N, Ghaffari S. (2021). Factors affecting the quality of work-life of nurses: a correlational study. *Journal of Research in Nursing*, 26, 618-629.
- Maslakçı A, Sürücü L, Sesen H. (2021). Fear of COVID-19 and work-quality of life among nurses: The mediating role of psychological well-being. *Management Science Letters*, 11, 1985-1990.
- Moradi T, Maghaminejad F, Azizi-Fini I. (2014). Quality of working life of nurses and its related factors. *Nursing and Midwifery Studies*, 3, e19450.
- Moussa ML, Moussa FL, Alharbi HA, Omer T, Khallaf SA, Al Harbi HS, Albarqi AA. (2021). Fear of nurses during COVID-19 pandemic in Saudi Arabia: A cross-sectional assessment. *Frontiers in Psychology*, 12.

- Navales JV, Jallow AW, Lai CY, Liu CY, Chen SW. (2021). Relationship between quality of nursing work life and uniformed nurses' attitudes and practices related to COVID-19 in the Philippines: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 9953.
- Patelarou A, Saliag A, Galanis P, Pulomenaj V, Prifti V, Sopjani I, Mechili E, Laredo-Aguilera J, Kicaj E, Kalokairinou A, Cobo-Cuenca A, Celaj J, Carmona-Torres J, Bucaj J, Asimakopoulou E, Argyriadi A, Argyriadis A, Patelarou E. (2021). Predictors of nurses' intention to accept COVID-19 vaccination: A cross-sectional study in five European countries. *Journal of Clinical Nursing*, <http://doi.org/10.1111/jocn.15980>.
- Patelarou E, Galanis P, Mechili EA, Argyriadi A, Argyriadis A, Asimakopoulou E, Kicaj E, Bucaj J, Carmona-Torres J, Cobo-Cuenca A, Dolezel J, Finotto S, Jarosova D, Kalokairinou A, Mecugni D, Pulomenaj V, Malaj K, Sopjani I, Zahaj M, Patelarou A. (2022). Assessment of COVID-19 fear in five European countries before mass vaccination and key predictors among nurses and nursing students. *Vaccines*, 10, 98.
- Sun N, Wei L, Shi S, Jiao D, Song R, Ma L, Wang H, Wang C, Wang Z, You Y, Liu S, Wang H. (2020). A qualitative study on the psychological experience of caregivers of COVID-19 patients. *American Journal of Infection Control*, 48, 592-598.
- Şirin M. (2011). Hemşirelik İş Yaşamı Kalitesi Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 38-48.
- Şirin M, Sökmen S. (2015). Quality of nursing work life scale the psychometric evaluation of the Turkish version. *International Journal of Caring Sciences*, 8, 543-554.
- Vagharseyyedin SA, Vanaki Z, Mohammadi E. (2011). The nature nursing quality of work life: an integrative review of literature. *Western Journal of Nursing Research*, 18, 1-19.
- Woon LS, Mansor NS, Mohamad MA, Teoh SH, Leong Bin Abdullah MFI. (2021). Quality of life and its predictive factors among healthcare workers after the end of a movement lockdown: The salient roles of COVID-19 stressors, psychological experience, and social support. *Frontiers in Psychology*, 12, 1164.
- Yayla A, Eskici İlgin V. (2021). The relationship of nurses' psychological well-being with their coronaphobia and work-life balance during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing*, 30, 3153-3162.
- Yılmaz MÇ, Uysal N. (2021). Klinisyen hemşirelerde COVID-19 korkusu ve mesleğe bağlılık düzeyinin belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 4, 316-325.
- Yousaf Z, Nassani AA, Haffar M. (2021). Destructive role of COVID-19 fear on nurses performance: mediating role of stress. *Nursing Reports*, 11, 955-964.
- Zhang Y, Wei L, Li H, Pan Y, Wang J, Li Q, Wu Q, Wei H. (2020). The psychological change process of frontline nurses caring for patients with COVID-19 during its outbreak. *Issues in Mental Health Nursing*, 41, 525- 530.